

Единствената гаранция, която пациентът може да получи за изделието, което му се поставя в устата, е тази по ISO 13485

Екипът на Моларис Дентал Лабор

Разговаряме с г-н Николай Филев, собственик и управител на зъботехническа лаборатория от ново поколение "Моларис Дентал Лабор". Акцентът е, че "Моларис Дентал Лабор" скоро бе сертифицирана по ISO 13485.

Г-н Филев, представете накратко вашата лаборатория пред читателите?

Моларис Дентал Лабор в момента е в следващо ниво на развитие. Тя съчетава използването на аналоговите методи на работа с високотехнологичните дигитални технологии. Лабораторията е дигитален център, включващ оптично 3D сканиране, дигитален дизайн и планиране, милинг технологии, 3D принтинг технологии и други процеси. В лабораторията в момента работят 16 зъботехника.

Кога е основана лабораторията и с какъв персонал е стартирала?

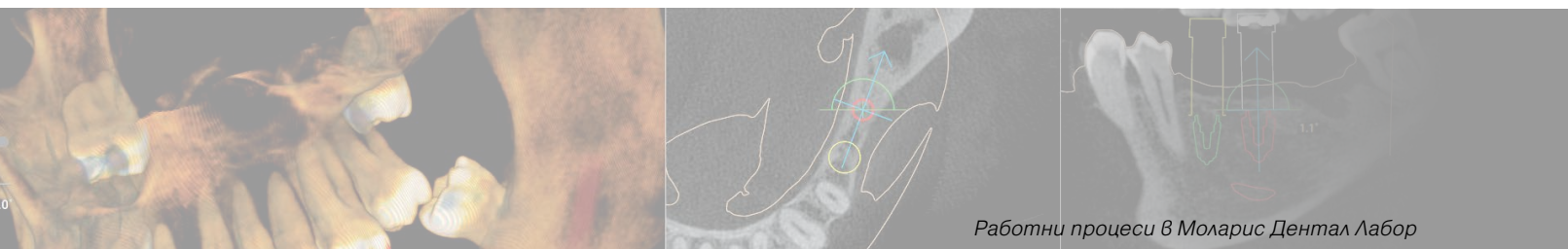
„Моларис Дентал Лабор“ е основана преди 10 години. Тогава работехме 2 човека. Днес можем да изработваме уникални медицински изделия, като например индивидуални абатмънти за около 700 имплантни системи, т.с. ние изработваме протетичните елементи, които производителят ги няма налични и затова се наричат индивидуални.

Какви средства заделяте за оборудване на Моларис Дентал Лабор?

Оставаме настрана сградния фонд, който е много скъп. Досега сме вложили около 1 000 000 лв. за оборудване. Имаме много работа, машините се използват в пълния им капацитет и се амортизират, което налага и тяхната подмяна. Освен това денталните технологии се развиват много бързо, и за да сме в крак с новостите трябва непрекъснато да надграждаме.

Екипът на лабораторията е доста голям? Заделяте ли средства за обучение?

Голяма част от средствата отиват за обучение. Постоянно се организират курсове, както извън страната, така и тук на място. Много често идват лектори и провеждат индивидуално обучение в лабораторията. Тук има доста млади хора, които претърпяха развитие. Някои от тях постъпиха в лабораторията веднага след завършване на образованието си „Зъботехник“, а вече са на отговорни длъжности и може да вземете тяхното мнение.

Работни процеси в Моларис Дентал Лабор

Акцентът на това интервю е, че лабораторията скоро бе регистрирана по ISO. Разкажете ни повече за тази регистрация? Колко време отне и кое наложи да я направите?

Ние сме единствения център за производство на медицински изделия в България регистриран по ISO 13485. Може да греша и да има и други. ISO 13485 е най-високият стандарт в света за производство на медицински продукти. Минали сме всички процедури. Процесът е доста дълъг, труден и скъп. Акредитирани сме и всяка година ни правят одити. Да бъдеш регистриран по ISO е голямо предизвикателство, защото изисква коренно различна организация на работата. Основният акцент при ISO, когато се произвежда медицинско изделие, е контролът на риска. Взети са всички мерки рискът за пациента да е сведен до минимум. Извършва се контрол на материалите, които се влагат в това изделие, дали те са от официални дистрибутори, имат ли разрешително за продажба на пазара, дали са в срок, тъй като ако се влагат материали с изтекъл срок на годност

ще се наруши качеството на изделието и цикълът на производство. Контролът се осъществява от влизането на изделието в производство до неговото излизане. Контролира се всеки етап. Всяко едно изделие си има медицински паспорт и всички, които извършват контрол на определен етап се подписват, а информацията се пази 10 години.

Потърсиха ли ви повече хора след регистрацията, за да Ви възложат поръчки?

Ние не сме популяризирали това, не сме пускали реклама. Капацитетът ни е запълнен на 90%.

Регистрацията по ISO я направихме, тъй като наши клиенти извън България и по-точно наши партньори я изискват. Например ние имаме сключен договор с фирма "Мегаген" за техен производствен център за работа с хирургични водачи и индивидуални решения за тяхната имплантна система. Едно от изискванията обаче, за да станем техни партньори бе да имаме ISO 13485.

Това е задължително условие, за да можем да се развиваме и да сключваме такива договори.

Работни процеси в Моларис Дентал Лабор

Ако няма регистрация по ISO, външният партньор няма как да извършва контрол. Той трябва да дойде на място, за да контролира процеса, което на практика е невъзможно. Затова той разчита на одитите, които прави ISO. Единствената гаранция, която може да получи пациента, е тази по ISO 13485. Фирмите, които сключват договори с нас изискват това, тъй като те са с грижа към пациентите, държат на качеството и когато лекарят по дентална медицина слага в устата медицинско изделие, произведено от медицински център, регистриран по ISO13485 той дава на пациента паспорт за това какво съдържа това изделие.

Смяташ ли, че бързото развитие на технологиите, би намалило броят на лабораториите?

Честно казано нямам идея. Всичко зависи от развитието на изкуствения интелект. Колкото повече се развива той, толкова по-малка човешка намеса ще има. До момента всички технологии, които ползваме изискват заг клавиатурното ус-

тройство да има оператор. Той е този, който контролира целия процес. Той решава и той преценява нещата на финала. Ясно е, че технологиите стават все по-автоматизирани. Системата все повече се самоконтролира и самообучава и вероятно в доста близко бъдеще някои процеси ще бъдат заменени от изкуствения интелект. За сметка на това обаче ще се отворят нови направления. Например преди 10 години никои не знаеше какво е дизайнер и оператор, никои не знаеше какво означава САМ система, милинг машина. Всички тези неща вече днес са добре познати. Създават се нови професии, нещата се прехвърлят от аналогова в дигитална среда, но човешкият фактор все още е необходим. В бъдеще, не мога да прогнозирам в близко или далечно, и тези неща ще отпаднат, софтуерът ще бъде напълно автоматизиран и участието на човека ще отпадне. Засега има нужда от добре квалифицирани зъботехници, с тази разлика, че колегите трябва да имат и компютърна квалификация и да знаят дигиталната част на зъботехниката. Никои досега не е обърнал историята обратно, така че и ние няма как да върнем технологичния прогрес назад.

Как намираш обучението. Смяташ ли, че трябва да се заложи една по-различна програма на обучение в колежа, обучаващи зъботехници?

Смятам, че колежа са закъснели изключително много с това. Моето мнение за образованието по зъботехника е, че нещата са изпуснати и ние сме много назад. Реалността изисква специалисти, които излизайки от колежа да са готови да работят. Нивото обаче е нулево. Тук не говорим само за дигитални знания, дори и аналоговата-класическата част не е на ниво. Ние сме назад в образованието с 10-15 години от гържави като Франция, Германия и т.н.

Какво ще пожелаеш на читателите на Зъботехническа лаборатория?

Ще им пожелаая да са здрави и да участват в прогреса.

Взехме мнение и от работещите в лабораторията зъботехници. Ето какво споделиха те:

**Петър Гърков
Генерален Мениджър
Моларис Дентал**

Завършил съм 2015 г зъботехника. Минах през няколко лаборатории, където получих добра основа, след което постъпих в Моларис Дентал Лабор. Тук стартирах с дигитална работа, тъй като това е бъдещето. Всяка година подобрявам уменията си. Появяват се интересни случаи и за мен те са едно предизвикателство. Харесва ми работната среда и екипа и това, че имам възможност за развитие.

**Слави Коцаков
Мениджър**

**CAM процеси
Моларис Дентал**

Работя в Моларис вече 4 години. Завършил съм зъботехника и веднага след дипломирането си постъпих в Моларис Дентал Лабор. Сега съм менажер на CAM процесите. Отговарям за всички машини. Обичам си много работата и ми е много приятно, че съм част от този колектив. Непрекъснато награждам обучението си. Днес пристигат двама италианци от софтуерната фирма и ще имаме двудневно обучение.

Интервюто взе: Галя НАЧЕВА